

Promo-LEX: Campanie electorală dinamică dar cu abateri

Asociația Promo-LEX lansează cel de al doilea raport de monitorizare care cuprinde perioada 04 mai – 02 iunie.

În perioada raportată, efortul de monitorizare a constatat că administrația publică locală a respectat în mare parte prevederile legislației electorale privind afișajul electoral, chiar dacă observatorii au raportat și excepții în acest sens. Totuși, efortul de monitorizare a observat un număr semnificativ de cazuri de folosire a funcției publice în scopuri de campanie electorală.

Observatorii au constatat neutralitatea membrilor organelor electorale și o prestare conștientă a atribuțiilor funcționale, fapt salutar. S-au raportat cazuri de interpretări neuniforme și cunoaștere superficială a normelor legale ce țin de înregistrarea concurenților electorali, prezentarea rapoartelor financiare de către aceștia, eliberarea certificatelor pentru drept de vot, includerea sau excluderea alegătorilor din listele electorale, accesul la listele electorale și modificarea conținutului acestora. Continuă să fie alarmantă situația privind asigurarea tehnico-materială și logistică a BESV, modificarea frecventă a componenței organelor electorale, precum și respectarea orarului de activitate.

Observatorii au constatat o campanie electorală dinamică, marcată în special de lansarea organizată a partidelor politice și candidaților independenți la funcțiile electivă. Pe de altă parte, continuă să îngrijoreze cazurile izolate de aplicare a violenței și intimidărilor (cel puțin 8 cazuri raportate), metodelor de PR negru (cel puțin 7 cazuri raportate), precum și a numărului considerabil de cazuri de utilizare a resurselor administrative (cel puțin 37 cazuri raportate) și a cadourilor în context electoral (în cel puțin 86 localități din toată țara). Efortul de monitorizare Promo-LEX, rămâne în continuare îngrijorat de opacitatea concurenților electorali în declararea mijloacelor financiare și ale altor forme de susținere materială utilizate în campanie.

În context, Promo-LEX invită concurenții electorali să reflecte în rapoartele financiare cheltuielile directe legate de concertele electorale (fiind raportate cel puțin 91 concerte electorale), transport și editarea materialelor de agitație electorală (fiind raportate utilizarea afișelor electorale fără semnele distinctive de către cel puțin 15 concurenți în cel puțin 18 raioane). Totodată, observatorii remarcă numărul extrem de mic de contestații depuse atât de către concurenți, cât și de alegători, comparativ cu deficiențele constatate de observatori, inclusiv urmare a sesizărilor parvenite de la aceștia.

Efortul de monitorizare Promo-LEX menționează implicarea continuă și activă a presei în prezentarea activității administrației electorale, a informațiilor despre concurenți și a desfășurării dezbaterilor electorale.

Efortul de monitorizare Promo-LEX reamintește că nu este un organ de anchetă și nu are drept scop probarea constatărilor observate. Sursa exclusivă de elaborare a rapoartelor publice a efortului de monitorizare au servit cele peste 2,000 de rapoarte standardizate prezentate de către observatori.

Varianta integrală a raportului poate fi găsită [aici](#).

Pentru mai multe detalii, contactați: Carolina Bondarciuc,
Ofițer de relații cu publicul

Tel: (22) 450024, GSM: 069637849, e-mail: pr@promolex.md

Situația din Corjova continuă să fie tensionată

Asociația „Promo-LEX” își exprimă îngrijorarea în legătură cu situația din Zona de Securitate, unde continuă violarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

La 31 mai 2011, Gimnaziul din comuna Corjova, r-nul Dubăsari a fost înconjurat de către reprezentanții structurilor paramilitare din regiunea transnistreană a Republicii Moldova, administrația instituției de învățământ fiind amenințată, iar desfășurarea Careului solemn a fost perturbată prin deconectarea energiei electrice, de asemenea a fost interzisă intonarea imnului și arborarea tricolorului R. Moldova.

Locuitorii comunei Corjova continuă a fi intimidați, persecutați și amenințați de către structurile ilegale din regiune, fiind obstrucționați să-și exercite drepturile lor constituționale.

Astfel, pentru a împiedica deschiderea secției de votare precum și participarea alegătorilor din localitate la alegerile locale, reprezentanții structurilor ilegale din orașul Dubăsari efectuează vizite la domiciliul locuitorilor din Corjova pentru a-i forța să renunțe la procesul electoral.

Alegătorii sunt amenințați cu pierderea locurilor de muncă, cu majorarea prețului pentru serviciile comunale sau chiar cu moartea.

În condițiile în care lipsesc orice garanții pentru securitatea, viața și sănătatea persoanelor în acest spațiu, locuitorii din Corjova vor renunța la exercitarea drepturilor lor constituționale.

Toate aceste incidente și probleme, care de fapt continuă de cca 20 ani, scot în evidență ineficiența formatului de pacificare, instituit în 1992 în baza Acordului moldo-rus din 21 iulie 1992.

„Promo-LEX” reamintește autorităților constituționale că drepturile locuitorilor din regiunea transnistreană, garantate de Constituție și normele dreptului internațional, nu sunt discutabile sau negociabile și nu pot servi drept subiecte pentru negociere sau interpretare politică.

În legătură cu abuzurile continue din zona de securitate comise de reprezentanții administrației ilegale din regiune, Asociația „Promo-LEX” solicită autorităților constituționale să sporească eforturile privind identificarea unor instrumente eficiente de garantare, promovare, respectare, apărare și reabilitare a drepturilor locuitorilor din regiunea transnistreană a R. Moldova.

Pentru mai multe detalii, contactați: Ion Manole, Președinte Asociația „Promo-LEX”:

Tel: (22) 450024, GSM: 069070800, e-mail: info@promolex.md

Primele constatări ale observatorilor Promo-LEX

Asociația Promo-LEX lansează primul raport de monitorizare a campaniei electorale din vara 2011. Raportul cuprinde perioada 18 aprilie – 05 mai și descrie contextul preelectoral, principalele evoluții în cadrul campaniei electorale, prezintă constatări la capitolele

prestația administrației publice locale, administrației electorale, a concurenților electoral precum și mass mediei locale, precum și o serie de recomandări.

Potrivit observatorilor Promo-LEX perioada preelectorală a fost marcată de o incertitudine asupra datei organizării alegerilor locale generale. Modificările Codului Electoral au fost operate în afara termenului recomandat în acest sens de către Comisia de la Veneția. Data alegerilor s-a încadrat în limitele stabilite de Codul Electoral, fără a afecta continuitatea activității administrației publice locale.

Observatorii Promo-LEX au constatat că autoritățile administrației publice locale tind să respecte termenele stabilite de legislația electorală și întreprind măsuri încât să creeze condiții egale pentru toți concurenții electorali. Autoritățile administrației publice locale, cu unele excepții, oferă susținere logistică suficientă organelor electorale.

Organele electorale au fost constituite, cu unele excepții, în termenele stabilite de lege și au avut comportament corect față de concurenții electorali. Deficiențe s-au constatat la constituirea secțiilor de votare, afișarea informațiilor privind sediile secțiilor de votare și modul de contactare

pentru relații a acestora. Până la 3 mai 2011, pe pagina oficială a Comisiei Electorale Centrale nu a fost plasată informația sistematizată privind sediile secțiilor de votare și modul de contactare pentru relații.

Observatorii au fost sesizați asupra cel puțin două cazuri de imposibilitate de exercitare a dreptului de a fi ales în calitate de aleși locali în unitățile administrativ-teritoriale Bender și UTA Regiunea transnistreană, din cauza inexistenței organelor electorale respective.

În majoritatea primăriilor nu se observă o abordare standardizată de lucru privind întocmirea, administrarea, actualizarea și verificarea listelor electorale. În urma verificării accesibilității listelor electorale de către observatori, ultimilor nu le-au fost create impedimente.

Observatorii au constatat cazuri izolate de interpretare extensivă a legislației electorale. Aceasta a favorizat activități de agitație electorală înaintea înregistrării în calitate de candidat la organele electorale, inclusiv cu oferirea unor cadouri electorale. Îngrijorare deosebită prezintă aplicarea violențelor fizice și psihice în raport cu adversarii de opinie/politici și cazurile izolate de utilizare a resurselor administrative.

Potrivit lui I. Manole, șeful efortului de monitorizare "Incidentele violente denotă nivelul scăzut de cultură politică și lipsa unor tradiții democratice în societatea moldovenească, recomandând în acest sens inițierea unor campanii de sensibilizare și educație civică pentru promovare unui spirit de toleranță și comportament civilizată, astfel încât cazurile de violență să fie evitate".

Observatorii au sesizat implicarea activă a mass media națională, locală și regională în reflectarea campaniei electorale, iar în special a prestației administrației electorale și prezentarea informațiilor despre concurenții electorali. La moment au fost sesizate unele curențe legale,

legate în special de identificarea autorilor publicității electorale în conformitate cu prevederile normelor legale.

Recomandările Misiunii de observare Promo-LEX sunt formulate cu bună credință și urmăresc îmbunătățirea procesului electoral. Acestea pornesc de la faptele constatate și indică cu precădere direcția intervenției necesare, fără a dicta soluții specifice.

Proiectul „Monitorizarea alegerilor locale generale din 5 iunie 2011” beneficiază de asistență tehnică și financiară din partea National Democratic Institute for International Affairs (NDI). Opiniile exprimate în prezentul raport aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

Varianta integrală a raportului poate fi găsită [aici](#).

Pentru mai multe detalii, contactați: Carolina Bondarciuc,
Ofițer de relații cu publicul
Tel: (22) 450024, GSM: 069637849, e-mail: pr@promolex.md

**Promo-LEX va monitoriza
alegerile locale din vara
2011**

Asociația Promo-LEX, în cadrul Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte, Coaliția 2009, lansează efortul de monitorizare a alegerilor locale generale din 5 iunie 2011. Promo-LEX continuă monitorizarea alegerilor din R. Moldova în scopul sporirii încrederii

cetățenilor în procesele electorale, informării imparțiale despre campania electorală și administrarea alegerilor, și contribuiri la promovarea unor alegeri libere și corecte.

“Este primordial să determinăm tendințele acestei campanii comparativ cu campaniile electorale precedente pentru a vedea evoluția sau involuția legislației electorale, comportamentului diferitor concurenți electorali și corectitudinea acestui proces”, a declarat C. Cîrîmpei, coordonator de rețea în cadrul efortului de monitorizare.

Efortul de monitorizare va implica la nivel național, 40 observatori pe termen lung în fiecare circumscripție electorală și circa 700 observatori pe termen scurt care vor monitoriza procesul în zilele scrutinului. Activitatea tuturor observatorilor este coordonată de o echipă centrală, care, de asemenea, asigură analiza constatărilor observatorilor și instruirea acestora în domeniul procedurilor electorale și caracterului non-părtinitor și independent al efortului de monitorizare. Observatorii vor raporta constatările într-o formă standardizată, în baza observării directe, întâlnirilor cu interlocutori și consultarea documentelor oficiale. Promo-LEX va desfășura în anumite circumscripții electorale, operațiuni speciale: Numărarea în paralel a voturilor (PVT), Numărarea rapidă statistică (Quick Count) calitativă, precum și observarea în ziua alegerilor prin intermediul echipelor mobile.

Efortul de monitorizare Promo-LEX este un program nepărtinitor

și urmărește creșterea încrederii alegătorilor în procesul electoral, indiferent de cine din concurenți obține victorie. Totodată, în urma constatărilor observatorilor, efortul de monitorizare va sublinia tendințele procesului electoral și, în caz de necesitate va enunța îngrijorări. Acestea din urmă vor servi pentru elaborarea unui set de recomandări menite să contribuie la îmbunătățirea proceselor electorale și creșterea încrederii publicului în alegeri.

Publicațiile eforturilor de monitorizare Promo-LEX anterioare sunt disponibile [aici](#).

Asociația Promo-LEX este o organizație non-guvernamentală, apolitică și non-profit, axată pe promovarea în Republica Moldova, inclusiv în regiunea transnistreană, a valorilor democratice și a standardelor internaționale în domeniul drepturilor omului. Efortul de monitorizare Promo-LEX va beneficia de asistență tehnică și financiară din partea Institutului Național Democratic (NDI) Moldova.

Pentru mai multe detalii, contactați: Carolina Bondarciuc,
Ofițer de relații cu publicul

Tel: (22) 450024, GSM: 069637849, e-mail: pr@promolex.md

Cum sunt respectate drepturile omului în Transnistria (vezi video)

Cum sunt respectate drepturile omului în Transnistria – este al treilea material lansat de Asociația Promo-LEX pe tema drepturilor omului în regiune.

Garantarea, promovarea, respectarea, apărarea și reabilitarea drepturilor locuitorilor din regiunea Transnistreană sunt cuvinte care sună bine și acțiuni care nu au fost, nu sunt și probabil nu vor fi întreprinse niciodată în regiune. Un reportaj despre încălcarea celor mai elementare drepturi la liberă exprimare, asociere, confesiune sau la un proces echitabil și dreptul la avocat cum este în cazurile lui Ilie Cazac și Ernest Vardanean.

Reportajele sunt realizate la comanda Asociației Promo-LEX, în cadrul proiectului „Centru de Resurse și Dezvoltare pentru Transnistria”, cu suportul financiar al [National Endowment for Democracy](#).

Opiniile exprimate în cadrul reportajelor aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al donatorului.

Pentru mai multe detalii, contactați: Ion Manole, Președinte Asociația Promo-LEX:

Tel: (22) 450024, GSM: 069070800, e-mail: info@promolex.md

Organizațiile non guvernamentale din Transnistria: avem suficient de lucru. (vezi video)

Asociația Promo-LEX lansează al doilea reportaj pe tema drepturilor omului în regiunea Transnistreană – Organizațiile non guvernamentale din Transnistria: avem suficient de lucru, un material despre activitatea și problemele cu care se

confruntă organizațiile de protecție a drepturilor omului din stânga Nistrului.

ONG-urile de protecție a drepturilor omului se bucură de un mai mare grad de încredere în rândul populației decât alte organizații social-politice transnistrene. Pentru cetățenii de rând ele reprezintă practic ultima instanță la care pot apela în încercarea de a-și apăra drepturile, iar pentru regimul de la Tiraspol un pericol, un pericol atât de mare încât organizațiile non guvernamentale sunt etichetate ca simpli “cerșetori de fonduri”.

Reportajele sunt realizate la comanda Asociației Promo-LEX, în cadrul proiectului „Centru de Resurse și Dezvoltare pentru Transnistria”, cu suportul financiar al [National Endowment for Democracy](#).

Opiniile exprimate în cadrul reportajelor aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al donatorului.

Pentru mai multe detalii, contactați: Ion Manole, Președinte Asociația Promo-LEX:

Tel: (22) 450024, GSM: 069070800, e-mail: info@promolex.md

“Scandaluri de spionaj și drepturile omului – Ce se ascunde în spatele cazurilor Ilie Cazac și Ernest

Vardanean?" (video)

În cadrul proiectului „Centru de Resurse și Dezvoltare pentru Transnistria”, Asociația Promo-LEX lansează o serie de reportaje pe tematica drepturilor omului în regiunea Transnistreană.

“Scandaluri de spionaj și drepturile omului – Ce se ascunde în spatele cazurilor Ilie Cazac și Ernest Vardanean?” – un reportaj despre soarta celor doi deținuți politici în contextul luptei continue a Tiraspolului cu inamicii regimului și respectarea declarativă a drepturilor omului.

Rețineri ilegale, acuzații grave și absurde de spionaj și înaltă trădare împotriva unui stat inexistent, procese ascunse și pronunțarea unor sentințe crude, două situații diferite același scenariu aplicat demonstrativ și sfidând deschis autoritățile constituționale de la Chișinău, iar Ilie Cazac și Ernest Vardanean împreună cu familiile lor rămân ostaticii situației.

Reportajele sunt realizate la comanda Asociației Promo-LEX cu suportul financiar al [National Endowment for Democracy](#).

Opiniile exprimate în cadrul reportajelor aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al donatorului.

Pentru mai multe detalii, contactați: Ion Manole, Președinte Asociația Promo-LEX:

Tel: (22) 450024, GSM: 069070800, e-mail: info@promolex.md

Triunghiul Bermudeilor unde dispar oamenii s-a localizat în Corjova

Sâmbătă 26 martie 2011 în jurul orei 10:00, dnii Ion Pascari și Ion Dubina, au fost răpiți din s.Corjova, rl Dubăsari de către un grup de persoane necunoscute. În după amiaza aceleiași zile persoanele au fost eliberate, fiind aduse și lăsate exact în locul de unde au fost răpite.

Din aceste considerente, Asociația Promo-LEX solicită organelor de drept ale Republicii Moldova să întreprindă toate măsurile de investigație prevăzute de legislația în vigoare în vederea identificării și atragerii la răspundere a persoanelor care au participat la săvârșirea acestei infracțiuni. Eliberarea recentă a primarului de Corjova (Valeriu Mițul), a Consilierului local din Corjova (Iurie Coțofan) precum și a celor 2 muncitori (Ion Pascari și Ion Dubina), este o dovadă în plus asupra caracterului ilegal și criminal cu care continuă să opereze regimul ilegal de la Tiraspol.

În acest context, Asociația Promo-LEX amintește autorităților constituționale că drepturile constituționale ale locuitorilor din regiunea transnistreană nu sunt negociabile și nu pot servi drept subiecte pentru negociere sau interpretare politică. Drepturile și libertățile fundamentale ale acestor oameni sunt garantate de legislația națională și actele internaționale la care Moldova este parte. Astfel, Asociația Promo-LEX rămâne îngrijorată în special de soarta lui Ilie Cazac și Ernest Vardanean, precum și de situația altor mii de persoane, rămase în rol de ostatici ai jocurilor politice și geopolitice fără reguli.

În legătură cu abuzurile continue din zona de securitate din Corjova comise de reprezentanții administrației ilegale din

regiune, Asociația Promo-LEX solicită autorităților constituționale să sporească eforturile privind identificarea unor instrumente eficiente de garantare, promovarea, respectare, apărarea și reabilitarea drepturilor locuitorilor din regiunea aflată sub ocupație și control ilegal.

Asociația Promo-LEX face apel către comunitatea internațională să revizuiască poziția privind suspendarea interdicției de libera circulație, or astfel de acțiuni de răpire și intimidare a persoanelor nu pot fi considerate acțiuni ce favorizează mecanismul de soluționare a conflictului. De asemenea considerăm că este necesară impunerea unor noi sancțiuni față de liderii regiunii secesioniste, în special blocarea conturilor bancare deschise în alte țări și examinarea instituirii altor acțiuni de sancțiune economică.

Asociația Promo-LEX își exprimă nedumerirea în legătură cu incapacitatea și lipsa voinței formatului de pacificare de a contribui eficient la procesul de identificare a soluțiilor privind garantarea și respectarea drepturilor omului în regiunea controlată de administrația ilegală de la Tiraspol. În acest context, considerăm că este nevoie de insistat asupra modificării statutului și formatului de pacificare, datorită căruia au loc exerciții militare desfășurate ilegal contrar oricăror norme naționale sau internaționale pe de o parte, și abuzuri frecvente asupra drepturilor și libertăților locuitorilor din regiune, pe de altă parte.

Chișinău,

28 martie 2011

Pentru mai multe detalii, contactați: Ion Manole, Președinte Asociația Promo-LEX:

Tel: (22) 450024, GSM: 069070800, e-mail: info@promolex.md

Moldova este complice la violența în familie

Miercuri 23 martie 2011 a avut loc Conferința de presă „Moldova este complice la violența în familie”, organizată de Asociația Promo-LEX.

În cadrul conferinței au fost prezentate cele două cauze cu privire la violența domestică: cauza Mudric v Moldova și cauza

Eremia v Moldova, comunicate recent de către Curtea Europeană pentru Drepturile Omului Guvernului Republicii Moldova. De asemenea a fost discutat subiectul violenței domestice ca și fenomen social.

Mudric v Moldova No. 74839/10

La 18 martie 2011 Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a comunicat Guvernului Republicii Moldova cauza Mudric v Moldova (No. 74839/10, depusă la 21 decembrie 2010) prin care reclamanta, victimă a violenței în familie, reclamă complicitatea Statului la maltratarea sa, discriminare în baza de gen în a beneficia de protecția a legii și încălcarea dreptului la inviolabilitatea domiciliului.

Reclamanta, dna Mudric Lidia (72 ani) a fost bătută sistematic în 2010 de fostul său soț cu care a divorțat 20 de ani în urmă, după ce acesta a intrat ilegal în casa ei, a bătut-o și a rămas să trăiască fără permisiunea ei. Reclamanta a fost nevoită să se refugieze la vecini și chiar să înopteze afară. Nenumărate plângeri la poliție și procuratură nu i-au oferit doamnei protecția căutată, iar ordonanțele de protecție emise de instanța de judecată (trei la număr – 22 iunie, 17 iulie și 16 decembrie 2010) prin care agresorului i s-a indicat să părăsească casa doamnei, nu au fost nici una executată.

Organele de poliție și-au motivat inacțiunile cu faptul că agresorul suferă de maladie mentală de aceea nu poate fi atras la răspundere penală, iar refuzul de a-l evacua pe agresor din casa reclamantei, l-au motivat cu faptul că agresorul nu are unde trăi. În cele din urmă, poliția de sector nu mai reacționa nici la apelurile dnei Mudric Lidia despre violența la care era supusă.

Guvernul este invitat să-și prezinte observațiile pe marginea acestui caz până la 16 Mai 2011 și să răspundă la întrebările Curții privind modul în care autoritățile și-au epuizat obligațiile pozitive a) de a proteja reclamanta împotriva violenței domestice și de a atrage la răspunde agresorul, asigurând dreptul reclamantei de a nu fi supusă la tratament degradant și inuman, b) de a preveni discriminarea în bază de gen, și c) de a proteja dreptul la inviolabilitatea domiciliului.

Eremia și alții v. Moldova Nr. 3564/11

La 21 martie 2011, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a comunicat Guvernului Republicii Moldova cauza Eremia și alții v. Moldova (Nr. 3564/11 depusă la 16 ianuarie 2011) prin care reclamantele, mama și fiicele minore, victime a violenței în familie, reclamă complicitatea Statului la maltratarea lor și discriminare în baza de gen în a beneficia de protecția a legii. Aceasta este deja a doua cauză de violență domestică comunicată Guvernului Republicii Moldova.

Dna Eremia Lilia a fost bătută sistematic de fostul său soț. După depunerea cererii de divorț în luna iulie 2010, acesta a devenit și mai agresiv, continuând să o lovească și să o insulte, deseori în prezența fiicelor minore. Nenumărate plângeri la poliție, procuratură și Ministerul Afacerilor Interne, soțul fiind polițist, nu i-au oferit doamnei Eremia și fiicelor minore protecție împotriva violenței în familie. Ordonanța de protecție emisă de instanța de judecată prin care agresorul a fost obligat să părăsească domiciliul și să nu mai aplice acte de violență, nu a fost executată, agresorul a încălcat-o în nenumărate rânduri, inclusiv a bătut-o pe dna

Eremia și pe fiicele minore.

Guvernul este invitat să-și prezinte observațiile pe marginea acestui caz până la 16 Mai 2011 și să răspundă la întrebările Curții privind modul în care autoritățile și-au epuizat obligațiile pozitive a) de a proteja reclamantele împotriva violenței domestice și de a atrage la răspundere agresorul, asigurând dreptul reclamantelor de a nu fi supuse la tratament degradant și inuman, b) de a preveni discriminarea în bază de gen, și c) de a proteja dreptul acestora la viață privată.

Aceste două cauze de violență domestică sunt primele de acest gen comunicate Guvernului Republicii Moldova și ridică întrebări importante privind eficiența Legii de violență domestică cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie. Organele de poliție nu prioritizează plângerile care se referă la violența domestică și deseori învinuiesc însăși victimele pentru acțiunile agresorului. Implementarea legislației privind combaterea și prevenirea violenței în familie, în special în partea executării ordonanțelor de protecție, este neuniformă, deficientă și deseori ignorată de organele de poliție, asistența socială și procuratură care pun accentul pe comportamentul victimei, și nu pe acțiunile de violență comise de agresor. Astfel, dreptul agresorului la domiciliu este perceput ca fiind mai presus de dreptul victimei de a trăi o viață fără violență.

„Prin intermediul acestor dosare dorim să obținem hotărâri ale Curții Europene care să explice Guvernului Republicii Moldova că din moment ce statul cunoaște, este sesizat verbal sau în scris de către victimă sau de către avocat despre violență în familie și nu întreprinde nimic, statul devine complice la maltratarea victimelor violenței în familie. În al doilea rând, sperăm și vom depune eforturi pentru a obține o hotărâre de la Curtea Europeană în care să se recunoască faptului că violența în familie este un fenomen bazat pe genul victimei. În marea majoritate a cazurilor de violență în familie, victimele sunt femei, iar nereacționarea la plângerile despre

violența în familie constituie discriminare în bază de gen”, a declarat avocata Doina Ioana Străisteanu.

Potrivit Ecaterinei Berejan, consultant principal al Direcției politice de asigurare a egalității de gen și prevenirea violenței, din cadrul ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei „Guvernul a recunoscut că în Republica Moldova violența în familie nu este o problemă a familiei, dar este o problemă socială, a statului.”

În ceea ce privește fenomenul violenței domestice „În cadrul ministerului au fost elaborate, împreună cu un grup de experți, o serie de instrucțiuni de intervenție în cazuri de violență în familie, urmând ca ele să fie aprobate de ministerele de resort și expertizate de ministerul de Justiție devenind un instrument suplimentar de lucru în cazul violenței în familie” a declarat Ecaterina Berejan.

Cauzele Mudric v Moldova și Eremia v Moldova sunt reprezentate în fața CtEDO de avocata Doina Ioana Străisteanu, delegată de Asociația Promo-LEX în cadrul proiectului “Consolidarea Protecției Juridice și Sporirea Nivelului de Conștientizare cu privire la aplicarea relexelor tratamente pe motiv de discriminare în Moldova, inclusiv în regiunea Transnistreană”, proiect finanțat de Uniunea Europeană prin Instrumentul European pentru Democrație și Drepturile Omului (IEDDO) și cofinanțat de PNUD Moldova în cadrul „Proiectului Comun al Agențiilor ONU din Republica Moldova pentru Promovarea și Protecția Drepturilor Omului”.

Unul dintre obiectivele acestui proiect vizează consolidarea protecției juridice a victimelor în cauzele de aplicare a relexelor tratamente pe motiv de discriminare.

Pentru mai multe detalii contactați:

Olga Manole, Coordonator de Proiect, Asociația Promo-LEX
Tel : 449626, e-mail: olga_manole@promolex.md

Doina Ioana Străisteanu, Avocată și Expertă în Drepturile Omului

Tel. 222 697, distraisteanu@dis.md

Crime de ură bazate pe orientare sexuală în Moldova

La data de 15 Martie Asociația Promo-LEX și The Equal Rights Trust (ERT) a organizat Lecția Publică „Crime de ură bazate pe orientare sexuală în Moldova”. Evenimentul a fost organizat în cadrul proiectului “Consolidarea Protecției Juridice și Sporirea Nivelului de Conștientizare cu privire la aplicarea relilor tratamente pe motiv de discriminare în Moldova, inclusiv în regiunea Transnistreană”, proiect finanțat de Uniunea Europeană prin Instrumentul European pentru Democrație și Drepturile Omului (IEDDO) și co-finanțat de PNUD Moldova în cadrul „Proiectului Comun al Agențiilor ONU din Republica Moldova pentru Promovarea și Protecția Drepturilor Omului”.

Evenimentul a debutat cu lansarea ediției a cincea a buletinului „The Equal Rights Review” (ERR 5). Prezentarea buletinului a fost făcută de către Libby Clarke, juristă în cadrul ERT. În contextul dezbaterilor ce au loc în prezent în Moldova pe marginea Proiectului de Lege privind Prevenirea și Combaterea Discriminării, Libby Clarke a menționat 2 articole care ar putea prezenta un interes sporit pentru cititorii moldoveni, și anume: „Legea Egalității din 2010 din Marea Britanie” și „Islamul și Homosexualitatea”. Primul articol descrie evoluția legislației din Marea Britanie în domeniul egalității și nediscriminării. Cel de-al doilea articol abordează homosexualitatea în contextul islamului, astfel prezentând o perspectivă asupra corelației dintre religie și

homosexualitate, subiect controversat și actual pentru Moldova. Publicația include și alte articole care tratează subiecte majore în domeniul egalității și combaterii discriminării. Publicația a fost tradusă în limba Română și a fost distribuită participanților din cadrul lecției publice. Varianta PDF în limba Română este accesibilă pe pagina web al Asociației Promo-LEX aici. Varianta PDF în limba Engleză este accesibilă pe pagina web al The Equal Rights Trust aici.

A doua parte a evenimentului a fost dedicată discuțiilor pe tema Crime de ură bazate pe orientare sexuală în Moldova.

Angela Frolov, Coordonatoare de Program Lobby și Advocacy din cadrul GENDERDOC-M a prezentat mai multe exemple de crime de ură și discursuri de ură bazate pe orientare sexuală care au fost recent înregistrate în Moldova. Angela Frolov a accentuat faptul că în astfel de cazuri autoritățile manifestă fie o atitudine ignorantă, fie una agresivă. De multe ori, în loc să investigheze aceste cazuri, reprezentanții organelor de drept șantajează, agresează și persecută persoanele homosexuale. O astfel de atitudine duce la faptul că majoritatea persoanelor homosexuale duc o viață dublă, fiindu-le frică să mărturisească chiar și celor apropiați despre orientarea lor sexuală. Organizația GENDERDOC-M înregistrează în mod constant cazuri de violență, inclusiv sexuală, în care victime sunt persoanele homosexuale. De asemenea, Angela a prezentat și numeroase cazuri de instigare la ură și discursuri de ură și discriminatorii la adresa persoanelor homosexuale. Ca și în cazurile de violență, deși sunt conștienți de astfel de situații, autoritățile nu întreprind nici un fel de măsuri pentru a pedepsi și preveni astfel de manifestări. Cazurile de instigare la ură și discurs de ură pe bază de orientare sexuală semnalate de GENDERDOC-M sunt interpretate de către autorități ca libertate de exprimare.

Ulterior, Libby Clarke a prezentat perspectiva internațională în domeniu. Ea a menționat faptul că crimele de ură în bază de orientare sexuală reprezintă, din păcate, un fenomen

universal. Libby Clarke a definit termenul de orientare sexuală și homosexualitate. În acest context, Angela Frolov a reamintit faptul că încă în 1990 Organizația Mondială a Sănătății a exclus homosexualitatea din lista maladiilor, astfel, homosexualitatea fiind consideră una dintre cele 3 orientări sexuale normale ale omului: heterosexual, homosexual și bisexual. De asemenea, Libby Clarke a vorbit despre cele două elemente de bază care definesc „crimă de ură” și anume: componenta de infracțiune și prezența unui motiv tendențios, în cazul dat – orientarea sexuală. În mai multe țări europene cum ar fi Lituania sau Marea Britanie, crimele care au la bază motive tendențioase sunt sancționate mult mai aspru. În acest fel, statele europene contribuie la prevenirea acestui gen de infracțiuni.

De asemenea, Libby Clarke a rezumat obligațiile internaționale ale Republicii Moldova în ceea ce privește protejarea persoanelor față de discriminare pe motiv de orientare sexuală, cu referire la Pactul Internațional privind Drepturile Civile și Politice și Principiile Yogyakarta. Ea a făcut referire și la deciziile Curții Europene a Drepturilor Omului, care confirmă faptul că orientarea sexuală trebuie inclusă ca fiind un criteriu de discriminare în sensul interdicției discriminării prevăzute în articolul 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. În cele din urmă, ea a demonstrat modul în care deciziile recente ale Curții Europene a Drepturilor Omului, inclusiv *Nachova v Bulgaria*, au confirmat faptul că Statele, cum ar fi Republica Moldova au obligația de a proteja persoanele de infracțiuni motivate de ură.

„În Moldova, încă nu există legislație în domeniul nediscriminării. Proiectul de Lege privind Prevenirea și Combaterea Discriminării, odată adoptat, ar completa Codul Penal al RM și ar introduce noțiunea de „crimă de ură”, care la moment nu este definită în legislația RM. Astfel, orice infracțiune prevăzută în Codul Penal săvârșită în baza unui

criteriu discriminatoriu ar fi tratata ca o infracțiune cu circumstanțe agravante”, a menționat Doina Ioana Străisteanu, avocată în cadrul proiectului.

În același timp, chiar și în lipsa unei legi de nediscriminare, un avocat iscusit și interesat în apărarea drepturilor clientului sau beneficiarului său poate utiliza și legislația existentă.

În acest sens, Articolul 77 Circumstanțele agravante al Codului Penal, aliniat 1 lit (d) califică ca circumstanță agravantă „săvârșirea infracțiunii din motive de ură socială, națională, rasială sau religioasă”. În acest sens, crimele de ură pe bază de orientarea sexuală ar putea fi încadrate în ura socială și sancționate în modul corespunzător.

Articolul 78 al CP Efectele circumstanțelor atenuante și agravante al 3 prevede „În cazul în care există circumstanțe agravante se poate aplica pedeapsa maximă prevăzută la articolul corespunzător din Partea specială a prezentului cod.”

Articolul 145 al CP Omorul intenționat, Articolul 151 Vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, Articolul 197. Distrugerea sau deteriorarea intenționată a bunurilor – săvârșite din motive de ură socială, națională, rasială sau religioasă sunt pedepsite în conformitate cu prevederile corespunzătoare ale CP, inclusiv cu privațiune de libertate.

În acest sens este relevant de menționat definirea termenului social ~ă (~i, ~e) 1) Care ține de societate; propriu societății. Mediu ~. Progres ~. 2) Care aparține unei anumite clase, unui anumit grup al societății. 3) Care este propriu unui grup de oameni. [Sil. -ci-al] /<fr. social, lat. socialis, it. sociale

De asemenea, în ajutorul avocaților și apărătorilor drepturilor omului vine și Articolul 176. al CP Încălcare egalității în drepturi a cetățenilor care prevede următoarele „Încălcare drepturilor și libertăților cetățenilor, garantate

prin Constituție și prin alte legi, în dependență de sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație: se pedepsește cu amendă în mărime de la 300 la 600 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 150 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani, în toate cazurile cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

„Aducerea în fața instanțelor de judecată a astfel de cazuri și argumentarea lor corespunzătoare ar permite dezvoltarea practicii judiciare care ar condamna și sancționa crimele de ură pe bază de orientare sexuală în Moldova”, a declarat Doina Ioana Străisteanu.

În acest sens, rolul organelor de drept este de asemenea foarte important deoarece anume ei sunt responsabili de colectarea probelor și promptitudinea examinării cauzelor date și transmiterea ulterioară a dosarelor în instanțele de judecată.

Firul roșu al discursurilor din cadrul evenimentului dat a fost idea că discriminarea și crimele de ură pe bază de discriminare, inclusiv pe bază de orientare sexuală, țin de problematica drepturilor omului și trebuie tratate ca atare. Practica internațională în domeniul drepturilor omului este foarte explicită atunci când vorbim de încălcarea drepturilor fundamentale ale omului. Astfel, libertatea de exprimare și libertatea de religie pot fi restrânse în anumite circumstanțe, pe când dreptul de a nu fi supus relelor tratamente, inclusiv relelor tratamente discriminatorii se încadrează în Art 3 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, și este un drept absolut.

Participanții la eveniment, reprezentanți ai societății civile, avocați, juriști, studenți ai facultăților de drept și jurnaliști, au accentuat asupra utilității a astfel de

evenimente care contribuie la promovarea normelor și valorilor democratice, precum și la sporirea culturii juridice a societății.

Persoana de contact: Olga Manole, Coordonator de proiect,
Asociația Promo-LEX

Tel (+373 22) 449626, olga_manole@promolex.md